

CIN

Centar za
istraživačko novinarstvo

**Godišnji
izvještaj**

2017.

Centar za istraživačko novinarstvo (CIN) je podržan od Švedske razvojne organizacije. CIN je vlasnik svih sadržaja navedenih u ovoj publikaciji i odgovoran je za njihovu objavu.

Priprema ovog izvještaja omogućena je zahvaljujući podršci američkog naroda putem Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Sadržaj je isključiva odgovornost CIN-a i nužno ne odražava stavove USAID-a niti Vlade SAD-a.

Donatori

Partneri

Skupština

Aida Čerkez, predsjednica
Mehmed Halilović
Rosemary Armao
Milenko Vočkić
Nebojša Milanović

Direktorica

Leila Bičakčić

Uredništvo

Aladin Abdagić, glavni i odgovorni urednik
Mirjana Popović, zamjenica urednika

Redakcija

Azhar Kalamujić, Renata Radić-Dragić, Ermin Zatega, Merima Hrnjica, Selma Učanbarlić,
Sadeta Bajrović, Nino Bilajac, Jelena Jevtić, Nermina Kuloglija

Produkcija

Mubarek Asani, producent
Eldar Muhić, kameraman

Provjera činjenica

Jasna Fetahović

Grafika

Ajdin Miljević

Fotografija

Dženat Dreković

Prevodilac

Boris Mrkela

Administracija

Aleksandra Zelić, finansijska menadžerica
Jasmina Dervišević, office & HR menadžerica

Adresa

Centar za istraživačko novinarstvo
Gabriele Moreno Locatelli 11
71000 Sarajevo, BiH

Tel: +387 33 560 040

Fax: +387 33 560 045

E-mail: info@cin.ba

Web: cin.ba

“

Urađene (priče) su tako temeljito i po najvišim novinarskim standardima i, uz to, direktno, bez imalo zaobilaženja, upiru prstom u stvarne ljude i očigledne političke i finansijske zloupotrebe.

Mehmed Halilović

stručnjak u oblasti medijskog prava i zakona

8

istraga

7

inicijativa za izmjenu propisa i
praksi

3

presude

1

optužnica

Šta smo uradili u 2017?

Centar za istraživačko novinarstvo (CIN) je u 2017. godini razotkrio brojne finansijske zloupotrebe političara, funkcionera, nosilaca pravosudnih funkcija i vlasnika privatnih firmi.

Policijske i pravosudne institucije su podigle optužnice i pokrenule istrage u kojima provjeravaju navode iz naših istraživanja. Pokrenuti su i disciplinski postupci protiv sudija, a političari su se odricali naknada nakon što smo razotkrili zloupotrebe. Naše priče su utjecale na izmjene pravila i zakona.

GDJE ŽIVE DELEGATI KOJI RADE U SARAJEVU?

“

U tom pravcu ja bih ovdje govorio opet o savjesti sistema koji dozvoljava da se takve stvari rade.

Sanel Mušović

delegat Doma naroda Parlamenta Federacije BiH

Građani svakog mjeseca plate prosječno 27.500 maraka za smještaj, prevoz i odvojeni život 35 delegata Doma naroda Parlamenta FBiH koji rade u Sarajevu. Delegati pronalaze sebi smještaj koji plaća Dom naroda, ali u njemu uglavnom ne borave. Pravila kažu da bez iznajmljenog stana nema ni naknade za odvojeni život.
Evo što oni kažu o tome...

„Lažni smještaj za dodatnu zaradu“

Novinari CIN-a su istražili zloupotrebe naknada za: smještaj, odvojeni život i prevoz delegata Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine. Dokazali smo da većina njih koristi manjkavosti propisa kako bi izvukli finansijsku korist.

Pravo na ovu privilegiju imaju funkcioneri čija su prebivališta udaljena najmanje 70 kilometara od Sarajeva. Shodno tome, oni imaju pravo iznajmiti stan u kojem će boraviti dok rade u Sarajevu, ali i pravo na novac za režije i odvojeni život od porodica.

Novinari su otkrili da pojedini delegati ugovaraju najniže kirije kako bi im ostalo što više novca od naknada. U velikom broju iznajmljenih i plaćenih stanova za delegate ustvari žive drugi ljudi: stanodavci i njihove porodice, djeca delegata ili drugi podstanari. Iznajmljeni stanovi se nalaze u starim i neuvjetnim kućama ili u predgrađima, daleko od zgrade Parlamenta, zbog čega ih oni i ne koriste.

35

delegata

825.000 KM

naknada za smještaj

1.210.000

pregleda i čitanja priče na društvenim mrežama

“

U dosta slučajeva od istraživačke priče dobijem i jednu esejističku fotografsku priču. Svaki novi intervju ili podatak do kojeg novinar dođe za mene može biti nova metafora. Moje fotografije su socijalnog karaktera jer ja u tom socijalnom vidim kreativno i istinito.

Dženat Dreković
fotograf CIN-a

51
infografika

31
video

1
baza podataka

2
izložba fotografija

1
strip

Multimedijalni sadržaj

CIN je u 2017. godini kombinirao različite medijske oblike za sadržaje koji su objavljivani uz istraživačke tekstove.

Istraživačke priče smo predstavljali infografikama koje na slikovit i pojednostavljen način govore o temi. Za one čitatelje koji nemaju strpljenja čitati tekstove, pravili smo videa.

Kreirali smo i bazu podataka o isplatama advokata po službenoj dužnosti.

Priredena je izložba 40 fotografija nastalih u bosanskohercegovačkim zatvorima. Fotografije su dio procesa novinarskog istraživanja, autorsko su djelo Dženata Drekovića i prikazane su u dva bh. grada.

Objavili smo strip kao jedinstvenu formu u istraživačkom novinarstvu sa autentičnim sadržajem: fotografijama, izjavama i pojedinačnim iznosima naknada za smještaj, odvojeni život i prevoz koji su koristili delegati Doma naroda Parlamenta FBiH.

“

Kako jedan čovjek može fizički stići tolike odbrane? (...) Ne može niko pošten na Državnom sudu braniti više od pet, a na kantonalnom više od šest predmeta.

Vasvija Vidović
advokatica

„Službena dužnost između pravde i zarade“

Novinari CIN-a su istražili kako rade bh. advokati po službenoj dužnosti. Istraživanje je pokazalo da su pojedini advokati angažirani na neregularan način - osumnjičenim advokate sugerišu sudski policajci i tužioci. Otkrili smo i da pojedini advokati podmićuju svjedoke kako bi promijenili iskaz u korist klijenata.

Uz ovo istraživanje CIN je kreirao bazu podataka o isplatama advokata po službenoj dužnosti za period od 2010. do kraja 2016. godine. Podaci u bazi pokazuju da je deset najangažovanijih advokata po službenoj dužnosti dobilo skoro 17 posto ukupnog iznosa.

1.250

advokata po službenoj dužnosti

76,3 miliona KM

zarada advokata

12,75 miliona KM

zarada deset najplaćenijih

4,3 miliona KMzarada advokata Omara
Mehmedbašića

“

Ako nemate kvalitetne novinare da kvalitetno izvještavaju, onda često se pojavljuju situacije da imate dezinformacije, da se podižu tužbe za klevetu i tako dalje.

Jasminka Džumhur

ombudsmenka BiH

1.000

zahtjeva godišnje

8

dobivenih presuda protiv institucija
za nepoštivanje ZOSPI-ja

2

dobivene presude protiv institucija za
nepoštivanje ZOSPI-ja u 2017.

Borba za javne informacije

Novinari CIN-a svake godine pošalju više od 1.000 zahtjeva za slobodan pristup informacijama, tražeći najčešće podatke o načinu trošenja javnog novca. Pristup javnim informacijama u BiH nije nimalo lagan. U većini slučajeva institucije izbjegavaju dati odgovore pa borba za informacije traje mjesecima. Prema zakonima, te informacije predstavljaju značajno javno dobro i pristup njima potiče transparentniji i odgovorniji rad institucija.

CIN je do kraja 2017. godine osam puta dobio sudske presude protiv institucija zbog nepoštivanja Zakona o slobodi pristupa informacijama (ZOSPI).

Zahvaljujući zakonima o slobodi pristupa informacijama, CIN je dokazao milionske zloupotrebe javnog novca.

“

Onaj ko zna biznis, izgradnju, zapošljavanje i svjetski poznate investitore, sigurno najbolje zna voditi i državu. Kada cijene nekretnina na moru budu optimalne, one će biti prodane, a zarađeni novac investiran u novi megatoranj u Sarajevu.

Fahrudin Radončić

za „Dnevni Avaz“ nakon objave naše priče

„Crnogorski raj Fahrudina Radončića“

Novinari CIN-a su istražili kako je Fahrudin Radončić, predsjednik Saveza za bolju budućnost, u Crnoj Gori kupovao nekretnine i udjele u preduzećima čija vrijednost je viša od 11 miliona KM.

Novinari su otkrili da je novac za ulaganja u susjednoj državi crpio iz sarajevskih firmi „Avaz“ i „Avaz-roto press“ koje je sredinom 2012. godine nakon razvoda ustupio ili prodao supruzi Azri Radončić. Jednu od nekretnina je platio zaduživši se milionskim iznosom u crnogorskoj banci. Iako formalno nije vlasnik ovih dviju firmi, dokumenti koje su prikupili novinari CIN-a pokazuju da je Radončić zadržao pravo da utječe na bitne poslovne odluke firme „Avaz-roto press“. Prekidom odnosa sa svojim firmama Radončić je izbjegao da se nađe u sukobu interesa jer je u novembru 2012. godine imenovan za ministra sigurnosti BiH.

4

apartmana u „Porto
Montenegro“▣ **9,1 miliona KM****250.000**dionica u Crnogorskog
telekoma▣ **1,95 miliona KM**

“

Važno je kada dobijete nagradu jer je to potvrda da ste dobro uradili svoj posao. Istovremeno, nagrade nas obavezuju da nastavimo istraživati i izvještavati o nezakonitostima i nepravdama u našem društvu.

Jasna Fetahović

novinarka CIN-a

Jasna Fetahović i Azhar Kalamujić dobili su nagradu Društva novinara BiH „Novinar godine 2016“

*

LGBTIQ nagrada

Indeks jednakosti u zapošljavanju koju dodjeljuju UN Women i kompanija „The Headhunter“

*

Britanska fondacija „Thomson Foundation“

236 novinara iz 60 zemalja

Nino Bilajac među deset najboljih mladih novinara u svijetu

Nagrade

CIN je za 13 godina dobio preko 30 nagrada i priznanja. Vlasnici smo prestižne svjetske nagarde „Daniel Pearl“ koju dodjeljuje Međunarodni konzorcij istraživačkih novinara. Dobili smo i evropsko SEEMO priznanje te nagrade Evropske unije i domaće antikorupcijske mreže organizacija civilnog društva ACCOUNT.

Nagrade su priznanje o kvalitetu našeg rada, a potreba za boljim društvom i povjerenje naših čitalaca tjeraju nas da radimo još bolje.

“

Da vam neko skine sa računa tri miliona i 400 hiljada maraka za poslove koje uopšte nije izvršio, koje nije mogao da izvrši, koje nije čak imao ni namjeru da izvrši (...), ja to vidim kao poslovnu tragediju.

Živodar Bosančić

izvršni direktor za pravna pitanja u „Putevima“ RS-a

„Greške plaćene milionima maraka“

Novinari CIN-a su istražili 22 nabavke u kojima je Ured za razmatranje žalbi (URŽ), nezavisna institucija koja prati provođenje Zakona o javnim nabavkama, odredio ukupnu štetu od skoro 12 miliona maraka. Otkrili smo da su javna preduzeće i institucije polovinu ovog novca isplatile zbog pogrešnih procjena ovog tijela.

Istraživanje je pokazalo da, za razliku od institucija koje su zbog svojih grešaka kažnjene, pogrešne odluke članova URŽ-a prolaze bez kazne jer za njih zakon nije propisao nikakvu odgovornost.

22

puta URŽ procijenio da su firme oštećene u postupku javnih nabavki

12 miliona KM

ukupna šteta određena oštećenim firmama

5

puta URŽ pogrešno odlučio o žalbama

6 miliona KM

iznos štete koji je iz budžeta isplaćen zbog pogrešnih odluka URŽ-a

“

Ja volim da čitam CIN. On je vrlo dosadan, ali je vrlo... Ti tekstovi, ti vidiš da su se oni potrudili, da su ga uradili profesionalno, da su ušli najdublje što se može ući i da su ponudili nešto što je relevantno. (...) ali hoću da vam kažem da ja tako zamišljam novinarstvo. Dakle, nešto što onome o kome se piše neće dati da spava.

Srđan Puhalo
psiholog i blogger

770

objava CIN-ovih sadržaja u
drugim medijima

70

portala je objavljivalo CIN-ove
priče

Saradnja drugih medija i CIN-a

Svoje istraživačke priče CIN besplatno ustupa svim printanim, internetskim i elektronskim medijima, uz obavezno navođenje izvora i nemijenjanje sadržaja.

Na ovaj način provjerene i istinite informacije, bazirane na činjenicama i dokazima, dopiru do velikog broja građana i građanki.

Priče su objavljivane na 70 različitih portala, skoro svim privatnim i javnim televizijskim kućama i printanim medijima u zemlji.

Drugi mediji u BiH i regiji su prenijeli naše priče 770 puta.

“ Zato što su mi dodijali svaki dan - crna odijela, carinske uniforme, pa ja nisam mogao disati od njih. (...) Ja to ne radim više. Što bi Rojs rekao: ko je jamio-jamio.

Tihomir Matošević
direktor firme TIOIL iz Viteza

„Alhemija sa biodizelom“

Novinari CIN-a su otkrili da su uvoznici goriva pronašli rupu u zakonu koja im je omogućavala da uvoze ogromne količine dizela pomiješanog sa biogorivom, a da pri tome ne plaćaju uobičajene akcize i takse.

Oni su tri godine na benzinskim pumpama u BiH prodavali biodizel, ne obavijestivši pritom kupce šta im prodaju.

Vlasnici vozila su, ne znajući za to, plaćali cijenu čistog dizela, a dobijali njegovu mješavinu sa biogorivom. Novinari su otkrili da su trgovci uvozili mješavine goriva od dvije trećine dizela i trećine biodizela, ne plaćajući akcize i putarine od 55 feninga po litru koje uvoznici čistog dizela inače plaćaju.

Ovako je država izgubila svoj dio prihoda, kupci nisu dobili ono što su platili, a trgovci su ostvarili ekstra profit.

**10 miliona litara
biodizela**

trgovci gorivom prodali, ne
obavijestivši o tome kupce

55 feninga

ekstra profita po litru

**ne plaćajući akcize i
putarine, trgovci su oštetili
državni budžet**

Respekt, i svaku sreću želim u Vašem trasiranju puta nezavisnog i angažiranog novinarstva.

„Da nije Vas ne bi se znalo dosta toga. Samo tako nastavite.

Radite odlično svaka čast, izuzetno škakljive teme da malo građani budu upućeniji ko i kako vlada ovom državom.

Jedna od rijetkih pozitivnih priča iz naše zemlje. Svaka čast na upornosti i profesionalizmu.

Poruke čitatelja

[Contact Us](#)[Send Message](#)

Media/News Company in Sarajevo, Bosnia and Herzegovina

4.9 ★★★★★

8.193.687

puta su viđene naše objave na Facebooku

28.500

čitatelja prati CIN na Facebooku

2.500

čitatelja prati CIN na Twitteru

CIN na društvenim mrežama

Svake godine sve više građana i građanki čitaju naše sadržaje na društvenim mrežama.

Također, veliki broj njih prijavljuje korupciju i negativne pojave putem društvenih mreža. Neke od tih informacija su postale dio priča koje je CIN objavio u 2017. godini.

Našim vjernim čitateljima zahvaljujemo na povjerenju i podršci.

“ Ja sam kao tužilac bio siguran da nisu ispunjavali uslove i da im je odobreno samo zato što su ova službena lica dobila novac za te pogodnosti

Goran Rubil
okružni tužilac iz Doboja

„Mitom do slobode“

Novinari CIN-a su otkrili da su osuđenima u toku izdržavanja zatvorske kazne odobravani povremeni izlasci na slobodu tako što su podmićivali zatvorsko osoblje.

Istraživanje je pokazalo da su pojedini osuđenici na dopustu ponovo počinili neko od krivičnih djela ili pobjegli iz zemlje i tako postali nedostupni bh. pravosuđu i odsluženju zatvorske kazne do kraja.

13

zatora

2.100

zatvorenika

400

zatvorenika koji koriste vanzavodske pogodnosti

35

zatvorenika je iskoristilo ove pogodnosti za bijeg

Baze

13

baza podataka

„Imovina političara“

podaci o nekretninama, zaradama i karijeri 200 političara i funkcionera

„Javne nabavke“

podaci o nabavkama vrijednim

7,5 milijardi KM

„Bijeli hljeb“

476 funkcionera koji su dobili najmanje

8,5 miliona KM

CIN-ove baze podataka - izvor informacija

CIN je kreirao 13 baza podataka koje sadrže hiljade provjerenih informacija i autentičnih dokumenata, skrivenih od javnosti. Ove baze omogućavaju građanima da se na jednostavan način informišu o različitim oblastima, ali i da dođu do podataka koji ih interesuju.

Na našoj web stranici možete pronaći baze o: imovini političara, javnim nabavkama, utrošku budžetskih rezervi, privilegovanim naknadama političara i funkcionera - „bijelom hljebu“, zaradama advokata po službenoj dužnosti, energopotencijalu u BiH itd.

Ove baze uveliko doprinose transparentnijem radu vlasti i javnih organa te sprečavanju korupcije.

Uz svoj redovan posao mi na ovaj način radimo i posao javne uprave koja bi na svojim internetskim stranicama trebala objavljivati podatke od javne važnosti.